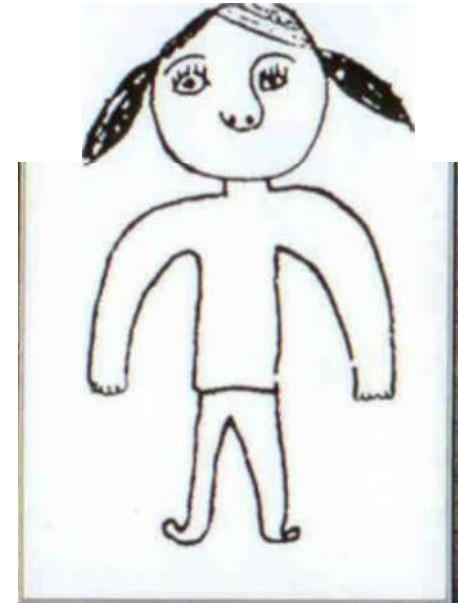

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar
Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet**

**Példatár
az emberalak-ábrázolás
és a vizuo-motoros koordináció
diagnosztikus értékeléséhez**

Az emberalak-ábrázolás minősítése Goodenough módszerével

Készítette:

Dr. Torda Agnes

Darvas Agnes

Szakmailag ellenőrizte:

Jankovichné Dalmai Mária

Dr. Sarkady Kamilla

Hatodik, javított kiadás

A „Bender B” próba javítása a OIEI Klinikai Pszichológiai
Laboratóriuma Vademecum sorozat 41. szám. 1970. közlemény
alapján történt

A kiadásért felelős dr. Könczei György az ELTE
Bárczi Gusztáv Gyógy pedagógiai Főiskolai Kar főigazgatója

Tipográfia, formakészítés:

GRAF-ICA BT - 1136 Budapest. Hegedűs Gyula u. Ifi

Kötés:

*„A gyermek nem azt rajzolja, amit tud,
hanem sokkal inkább azt, amit érz.”*

(Florence L. Goodenough, 1926)

A Goodenough-féle eljárással a gyermeki intelligenciát új oldalról tudjuk megközelíteni, az emberalak-ábrázolásban megnyilvánuló pszichikus teljesítményeken keresztül. A rajz színvonalának vizsgálatával feltárul a gyermek szenzo-motoros tevékenységének fejlettsége, az elmének, ismerőiek, képességek Integrációjának foka és minősége. A rajz a gyermek Cselekvési személyiségének kifejezése, ezért nem elegendő a mechanikus „kiértékelés”, hanem figyelni kell a rajz „üzenetére” is.

A több mint nyolcvan éve kidolgozott módszer standardizálása során Goodenough több ezer különböző nemzetiségű és életkorú gyermek rajzát használta fel.

Felismerte, hogy az emberrajz színvonala és az értelmi fejlettség szoros összefüggést mutat, ami a gyakorlatban azzal a lapasztalattal jár, hogy a rajzkvóciens (RQ) általában megegyezik az intelligencia-kvócienssel (IQ). A két mutató jelentősebb eltérése a gyermek pszichikus állapotában és fejlettségében meglévő egyenetlenségre utaló, diagnosztikus jelző. A rajzok elemzése négy szempont alapján történik, egyenként megvizsgálva a teljesítési rajzjegyek számát.

Részletezettség (maximum. 17 pont): az emberalak lényeges jegyeire (pl. fej, láb, kar, törzs), az aránvokra (pl. a torzs hossza nagyobb, mint a szélessége) és a motoros kivitelezésre (pl. a haj több, mint egy vonal a fej körül) vonatkozóan tartalmaz kritériumokat. Ezeknek a szempontoknak a figyelembevételével lehetséges azoknak a rajzoknak az elemzése, amelyek elérik a minimális követelményszintet (mint emberalakok már felismerhetők), de ábrázolásuk hiányos és gazdagsága még túlságosan leegyszerűsített.

Komplexitás (maximum. 12 pont): az emberalak differenciált ábrázolását jellemzők. Ilyenek a finomabb részletek megjelenése (pl. az ujjak száma

helyes), a testrészek tagolt, két dimenzióban való ábrázolása (pl. a láb tagoltan ábrázolt, felismerhető a térd. J boka stb.).

Arányok tmaxtimum bpont) szempontjai a rész egész, a testméretek, testrészek egymáshoz és az egész testhez viszonyított arányos ábrázolását követelik meg (pl. a kar a torzs hosszának megfelelő, vékonyabb mint a torzs).

Motorikus koordináció "maximum j3pont) aspektusa csak részben vonatkozik a motoros kivitelezésre (pl. a vonalak határozottan meghozottak és pontosan összekötöttek legyenek), más szempontjai a korábbiak megismétléssel visszatérési jelentik, de most már a differenciált, fejlett kivitelezésű emberrajzok részleteire, arányaira és mindezek összetettségére vonatkozóan

A Coodenough próba felépítésében az az elv érvényesül, hogy az életkor növekedésével a megszerezhető pontok száma egyenletesen növekedik (minden 1/4 évben 1 pont), azonban az adott életkorban összegyűjthető pontok a négy szubtesztben nem egyenletesen oszlanak meg

A mennyiségi elemzésben első teendő a gyermek rajzában fellelhető tartalmi jegyek (rajzjegyek) összeszámolása. Minden rajzjegyet 1/4 évnyi, azaz három hónapos fejlődésnek felel meg. Coodenough megfigyelései és vizsgálatai szerint a gyermekek az első emherraizoi 36 hónapos korukban készítik. A továbbiakban ezt a 36 hónapot is figyelembe kell venni. Ha a rajzjegyek számát hárommal szorozzuk és hozzáadjuk a 36 hónapot, megismerjük a gyermek hónapokban kifejezett rajzkorát (RK).

A rajzkor és a hónapokban számolt életkor (ÉK) hányadosa ($x \cdot 100$) a gyermek rajzkvóciense $RQ = RK/ÉK \cdot 100$.

Ügyeljünk a következőkre

1. Az utasítás mindössze ennyi: Rajzolj egy embert (bácsit, nénit, gyereket), amilyen szépet csak tudsz!

2. Ha lehet, kerüljük el a konkrét segítségnyújtást!

3. A gyerek csak grafitceruzával dolgozhat, lehetőleg ne radírozzon!

4. Minden rajzot dicsérjünk meg. Nézzük meg együtt a gyerekekkel és értékeljük munkáját! Ne kapjuk el az orra elől. Beszéljük meg vele, hogy írhatjuk-e. nekünk adja-e?

}. Ha a rajzban túl sok az „idegenkezűség” (szülő, osztálytárs, vizsgálatvezető segítségével készült) inkább ne értékeljük, mert meghamisítja a tényleges teljesítményképet.

6. Ha a gyermek emocionálisan rossz állapotban van, motiválatlan, figyelmetlen, fáradt, inkább több rajzot készítsen különböző időközökben, s a legjobb eredményt vegyük figyelembe!

7. A gyermek munkájára mindig írjuk rá a nevet, a napi dátumot és a pontosan kiszámított életkort!

8. A kiértékelés során írjuk rá a lapra azoknak a rajzjegyeknek a számát (pl. 7a, 16c stb.), amelyeket elfogadunk és az RQ számításánál figyelembe veszünk. A kontrullvizsgálatoknál ez megkönnyíti az összehasonlítást, mely területen van fejlődés vagy stagnáló teljesítmény?

V. A kiértékelésnél legyünk következetesek és szigorúak. Ha egy-egy rajz/egy megadásában bizonytalanok vagyunk, inkább ne adjuk meg!

10. Mielőtt a rajz értékeléséhez hozzáfogunk, „barátkozzunk” a rajzzal. Tekintsük olyan „egésznek”, amelyben a gyermek „egész” személyisége nyilvánul meg!

A példatárban közreadott gyermekrajzok egy része Coodenough eredeti gyűjtéséből származik. A továbbiak a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet Vizsgáló és Tanácsadó esetforgalmában megforduló gyermekek munkái.

Az önállóan végzett tartalmi elemzések helyességét a közöli értékelési lista segítségével ellenőrizheti.

A Goodenough-skálát értékelési szempontjai

„A” osztály

Ide tartoznak azok a rajzok, amelyek mini emberi alakok nem felismerhetők.

1. Egészen kuszált, irányítás nélküli firkálás. (érték: 0 pont)
2. Némileg irányított vonalvezetés. A rajz. nyers geometriai alakzathoz hasonlít. (*"ék: I P°ni)

Megjegyzés Ha a kikérdezés alapján megállapítható, hogy a látszólag teljesen zavaros formák mégis valamilyen határozott testrészt akarnak ábrázolni, ükkor mint .11" osztályhoz tartozók ítélandók meg.

„B” osztály

Ide tartoznak a/ok a rajzok, amelyek mini emberi alakok felismerhetők. (Az alábbiak értéke külön-külön 1-1 pont)

Részletezettség:

1. Van feje.
2. Van lába.
3. Van karja
- 4a Van törzse.
- 4b. A törzs hosszabb, mint a szélessége.
- 4c. A vállak határozottan felismerhetők.
- 5a. Mind a négy végtag összefügg a törzsszel.
- 5b. A lábak és a karok a megfelelő helyen függnék össze a törzsszel.
- 6a. Van nyaka.
- 6b. A nyak vonala átmegy vagy csak a fej. vagy csak a törzs, vagy mindkettő vonalába.
- 7a. Van szeme

- 7b. Van orra.
- 7c. Van szája.
- 7d. Az orr és száj két dimenziós, a két ajak meg van különböztetve.
- 7t. Orrlyukak is vannak
- 8a. A haj felismerhető.
- 8b. A haj több, mint egy vonal a fej körül. Jobb, mint firkálás. nem átlátszó (azaz a fej körvonala nem látszik a hajon keresztül).

Komplexitás:

- 9a. Van ruházata (jelzés, utalás erre, pl. gombsor. kalapféleség).
- % Van legalább két ruhadarab, amely nem átlátszó (azaz a testnek azt a részét elrejt, amelynek befedésére szolgál)
- 9c. Az egész rajz mentes az átlátszóságtól (a két ruhaujj és a nadrág szárai szerepcinek a rajzon).
- 9d. Négy vagy több felismerhető ruhadarab van a figurán
- 9e. Komplet, minden ellentmondást kizáró kosztüm (pl. egyenruha)
- 10a. Ujjai vannak a kéznek
- 10b. Az ujjak száma helyes.
- 10c. Az ujjak kétdimenziósak, hosszúságuk nagyobb, mint szélességük. A szélső ujjak által alkotott szög nem nagyobb 180 foknál.
- 10d. A hüvelykujj a többiétől elkülönül.
- 10e. A kézfej az ujjaktól és a kartól megkülönböztethető.
- 11a. A kar tagoltan ábrázolt (kivehető a könyök vagy a váll, vagy mindkettő).
- 11b. A láb tagoltan ábrázolt (felismerhető a térd, a boka, vagy mindkettő).

Arányok:

- 12a. A feje: B fej nem nagyobb, mint a törzs fele. de legalább egytizede.
- 12b. A karé: kb. a törzs hosszának negyedről, vékonyabb, mint a törzs.

- 12c. A lábé: legalább olyan hosszú, mini **a** lórzs. dc nem hosszabb.
mini **a** törzs kétszerese
- 12d. A lábfejé: a lábfej hossza nagyobb, mint a szélessége, hossza nem nagyobb, mint az egész láb egyharmada, és nem kisebb, mint az egytizede (**a** lábfej is kétdimenziójú).
- 12e Mind a négy végtag kétdimenziójú.
- IX Van sarok, illetve cipősarok

Motoros koordináció:

Ha. „A” vonalak:

Minden vonal határozottan és világosan találkozik a kapcsolódási helyeken Számottevő kereszteződés vagy hézag nincs. Vegyük figyelembe a rajz komplexitásának fokát. Ez azt jelenti, hogy az a rajz, amely folyamatos vonalvezetéssel, kevés részletből áll. szigorúbban bírálendő, mint az olyan, amely sok kis részletet tartalmaz; általában a sok kis vonalat tartalmazó rajz is kap pontot (az ilyen vázlatzerű rajzok bizonyos érettségre vallanak). Ennek a pontnak a meghatározása talán nem olyan objektív, mint a többi ponté. Ezért ennek a pontnak odaítélésénél szigorúnak kell lenni.

14b. „B” vonalak-

Minden vonal határozottan meghúzott, pontosan összekötött. Ez **a** pont a 14a-ban lefektetett utasítások még szigorúbb alkalmazását követeli. (Természetesen csak akkor adható meg. **ha a** 14a pontot már megadtuk.)

- 14c. A fej körvonala formakifejezőbb legyen, mint a kór, vagy ellipszis.
- 14d A törzs körvonala formakifejezőbb legyen, mint a kór. vagy ellipszis.
- 14t. A karok és a lábak körvonala már formakifejező.
- 14f. Az arc körvonala formakifejező. Az arcrészek szimmetrikusan vannak elhelyezve, ábrázolásuk kétdimenziós távolságuk helyes, arányos.
- 15a A szembe rajznál két fül. profilrajznál egy fül föl van tüntetve.
- 15b. A fülek helyes állásban és arányban vannak.

- 16a A szem részletezése: szemöldök, szempilla vagy mind a kettő.
- 16b. Szemrészlet: pupilla.
- 16c Arány: a szem vízszintes mérete nagyobb, mint a függőlegesé
- 16d. Tekintet (csak profilképeknél): a szemek perspektivikusan rajzoltak, kórszektorok, de mandulaforma esetében a pupilla legyen közelebb a homlokhoz, mint a szem közepéhez. (Az értékelés szigorú)
- 17a. A homlok és az áll kivehető.
- 17b. Látható az áll domborulata Az áll különvált az alsó ajaktól.
- 18a. Profil „A”: a fej, a tőm és a láb profilja hibátlan. Egyetlen egy hiba engedhető meg a következő három hiba közül:
1. A test átlátszósága (pl. a törzs vonala ádátszik a karon).
 2. A lábak nincsenek profilban (a láb felső hátsó részének azonban fedve kell lennie).
 3. A kar és a hát vonala ugyan találkozik, de a karok mégis előre irányulnak.
- 18b. Profil „B”: az alak teljes profilban van, hiba nélkül és átlátszóság nélkül (kivétel csak a szemnél lehet, lásd a 16d. pontot).

Goodenough eredeti gyűjtéséből

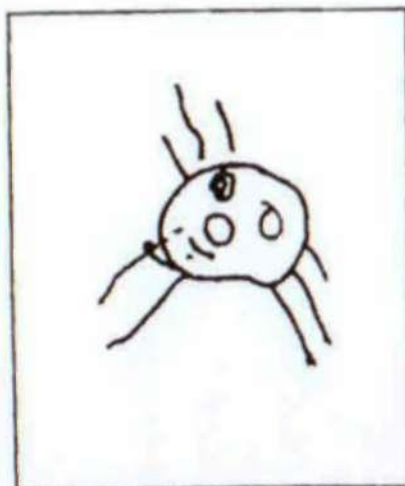
1. 12,6 éves lány

2. 7,2 éves fiú

3. 8,11 éves fiú

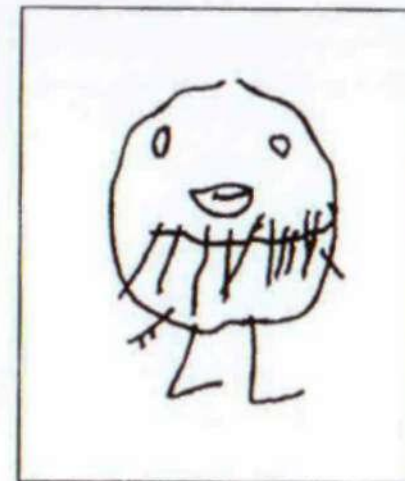

4. 6,0 éves lány

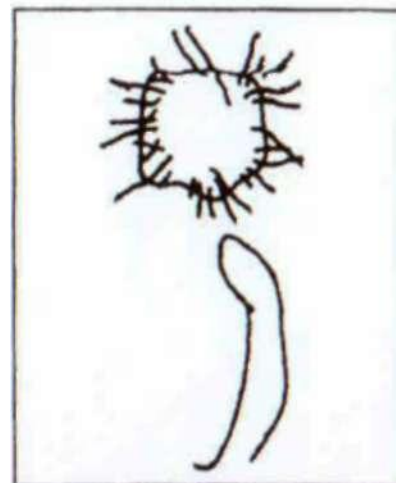
Goodenough eredeti gyűjtéséből

5. 7,11 éves fiú

6. 5,10 éves lány

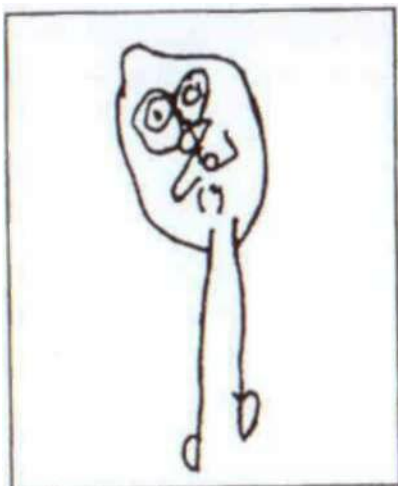

7. 4,0 éves fiú

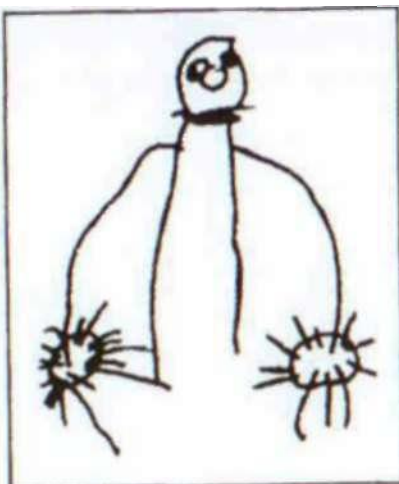

8. 4,7 éves fiú

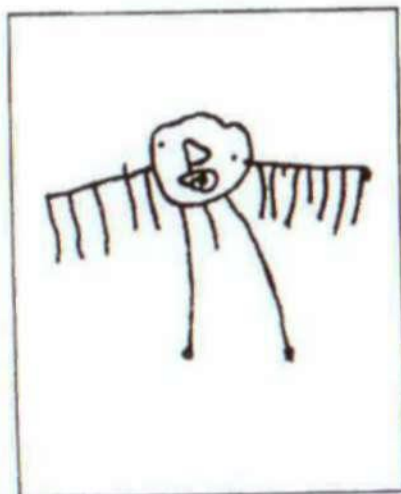
Goodenough eredeti gyűjtéséből

9. 4,9 éves fiú

10. 4,9 éves lány

U. 5,6 éves lány

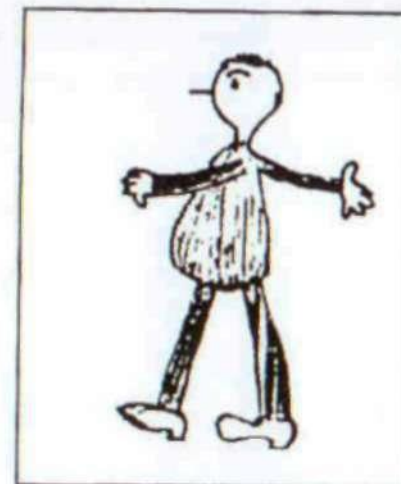

12. 5,9 éves lány

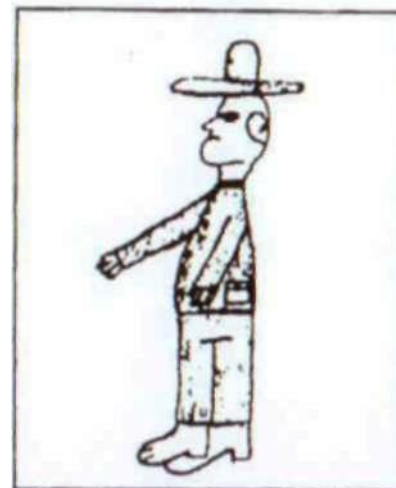
Goodenough eredeti gyűjtéséből

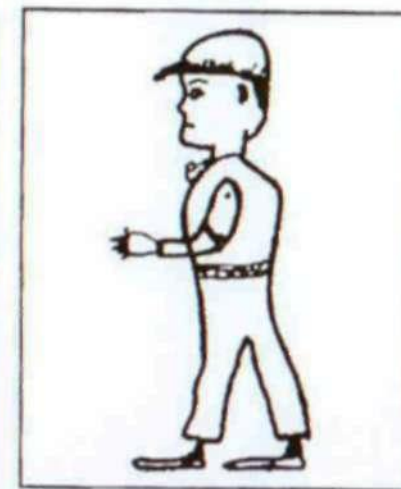
13. 9,3 éves lány

14. 9,6 éves fiú

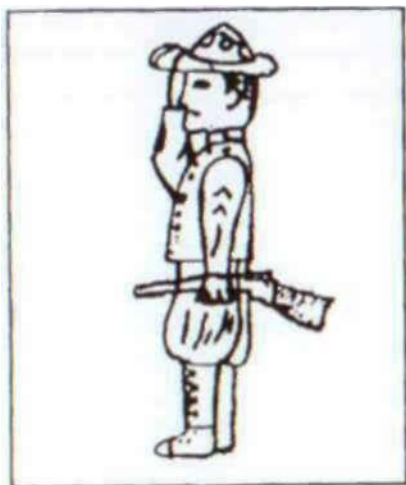

15. 11,5 éves fiú

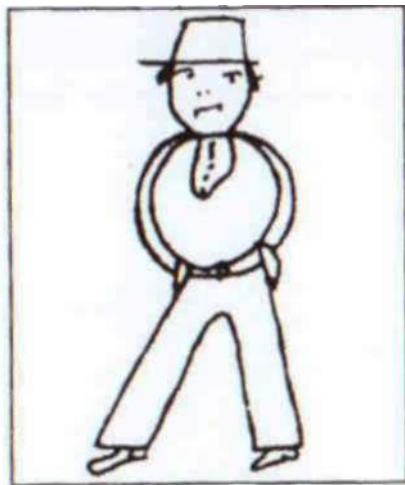

16. 12,5 éves fiú

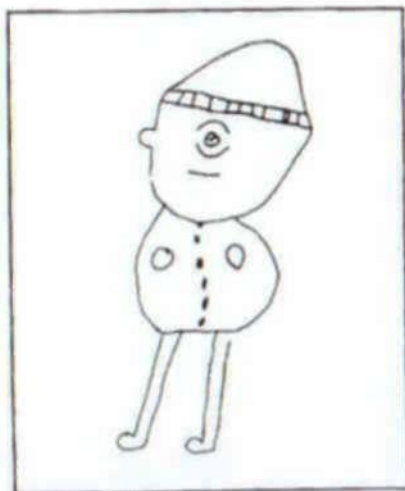
Goodenough eredeti gyűjtéséből

17. 12,9 éves fiú

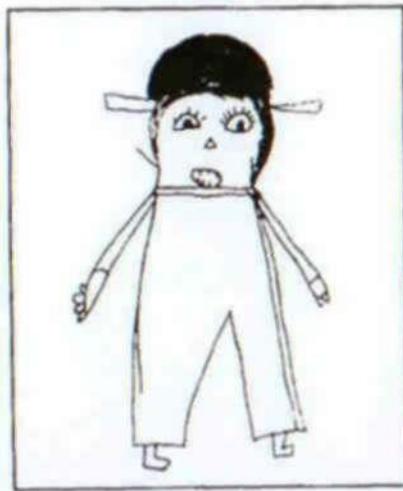

18. 13,11 éves lány

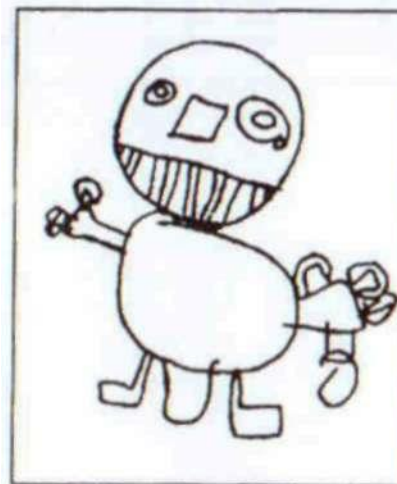
19. 9,4 éves

fiú

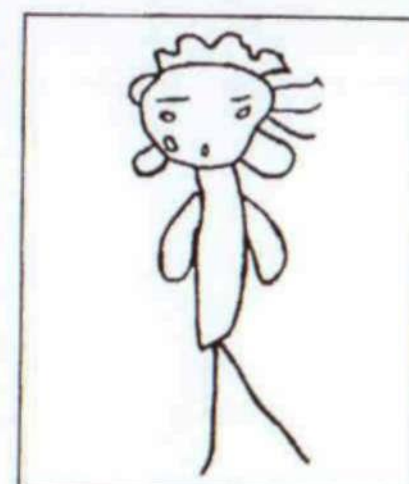

20. 10,9 éves lány

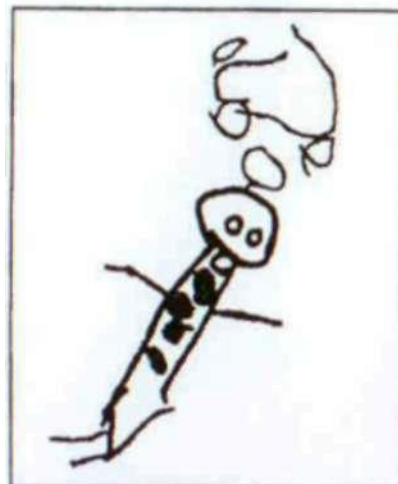
Akadályozott beszédfejlődésű, logopédiai óvodába járó gyermekek rajzai

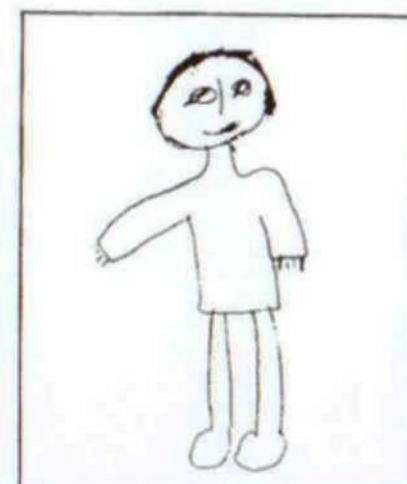
21. 5,11 éves fiú

22. 6,1 éves fiú

23. 6,2 éves fiú

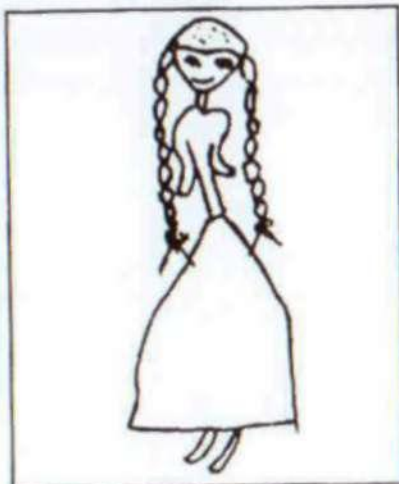

24. 6,3 éves fiú

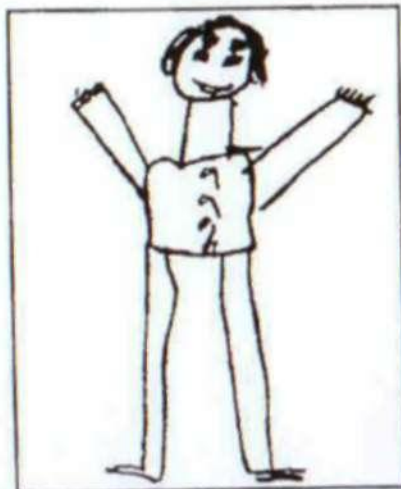
Nagycsoportos óvodások rajzai

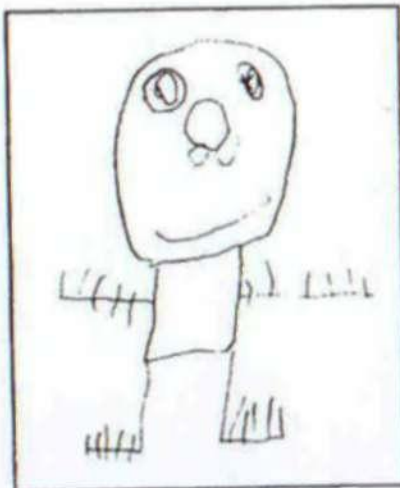
25. 5,3 éves fiú

26. 5,0 éves lány

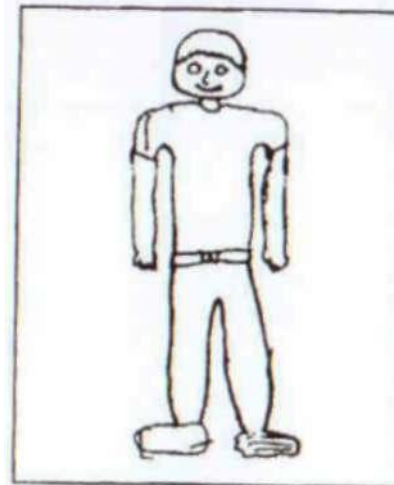

27. 5,3 éves fiú

28. 6,1 éves lány

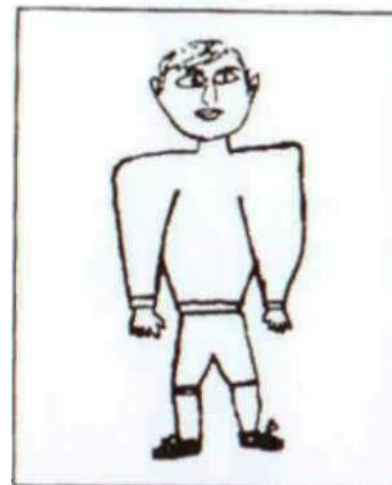
Jól olvasó és diszlexiás gyermekek (kontroll-párok) rajzai

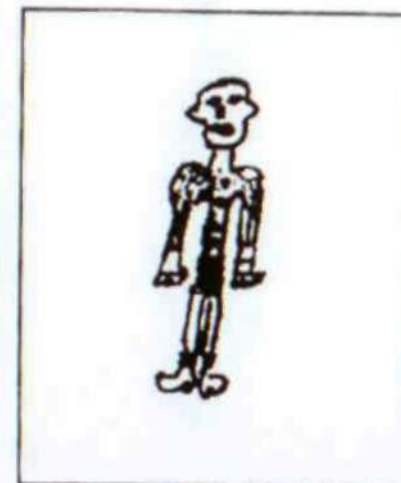
29. 9,10 éves fiú (IQ = 122)

30. 9,10 éves fiú (IQ = 121)

31. 12,4 éves fiú (IQ = 101)

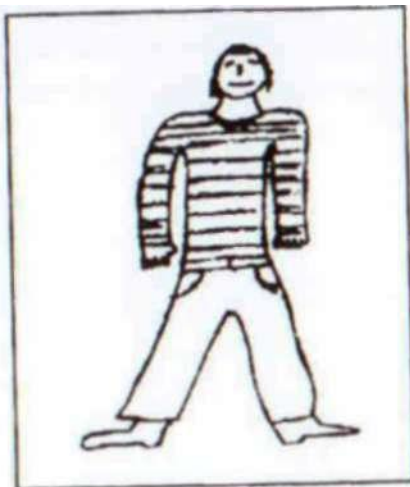

32. 12,4 éves fiú (IQ = 96)

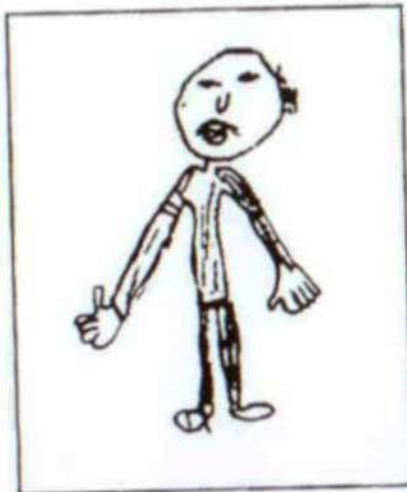
Jól olvasó és diszlexiás gyermekek (kontrolli-párok) rajzai

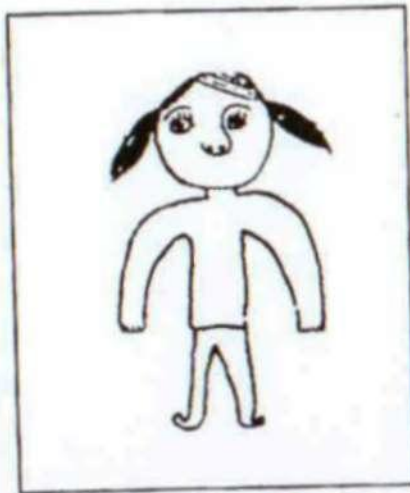
33. 11,0 éves fiú (IQ = 115)

34. 11,0 éves fiú (IQ = 111)

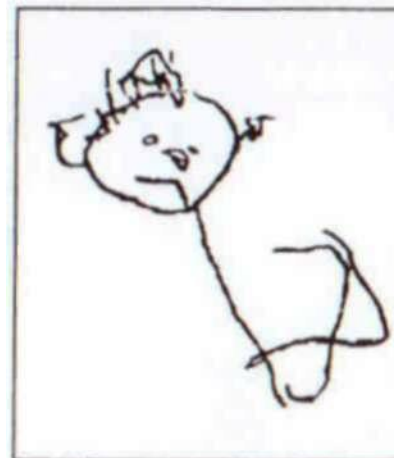

35. 8,0 éves lány (IQ = 119)

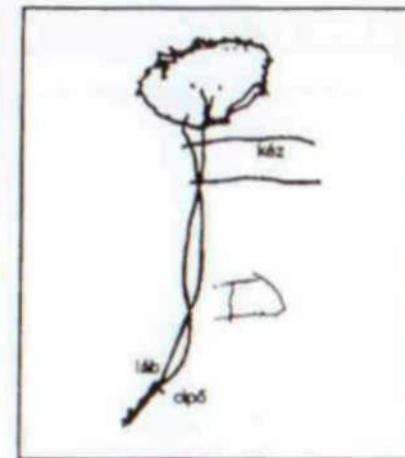

36. 8,1 éves lány (IQ = 120)

Epilepsziás gyermekek rajzai

37. 6,0 éves lány

38. Kontroll vizsgálat: 6,4 éves lány

Középsúlyos fokban értelmileg akadályozott gyermekek rajzai

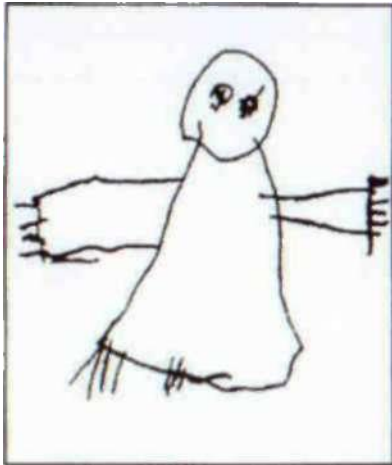

39. 21,1 éves fiú (IQ = 50)

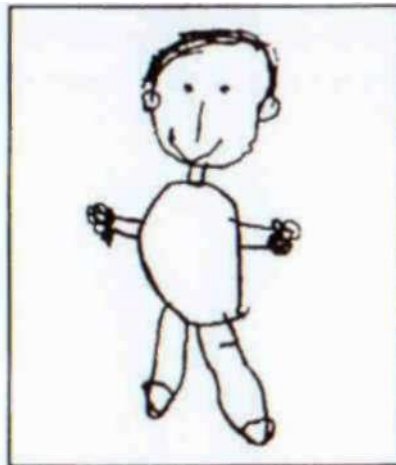

40. 14,4 éves lány (IQ = 41)

Nevelőotthoni gyermekek rajzai Frostig fejlesztő program előtt és után

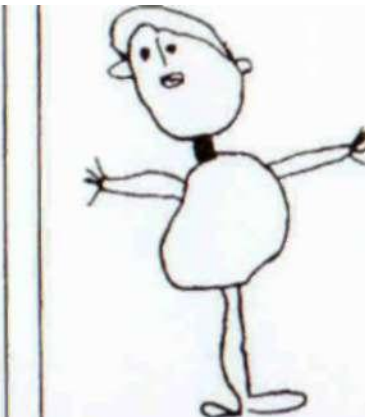
41. 5.2 éves fiú (IQ = 81)

42. Kontroll vizsgálat: 5,9 éves fiú (IQ = 97)

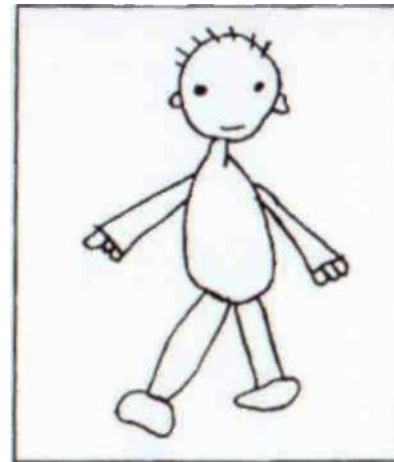

43. 5.2 éves fiú (IQ = 94)
Csak a nemekét ábrázolja!

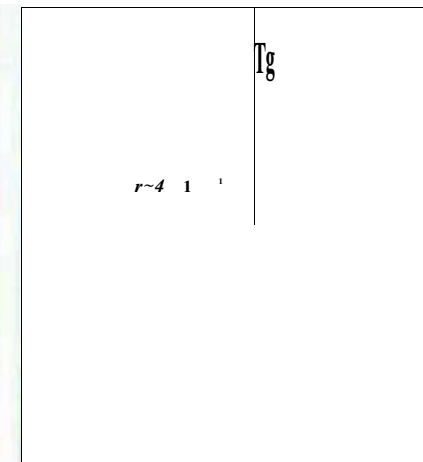

44. Kontroll vizsgálat: 5,9 éves fiú (IQ = 96)

Súlyos hallássérült gyermekek rajzai

45. 6,5 éves fiú (IQ = 100)

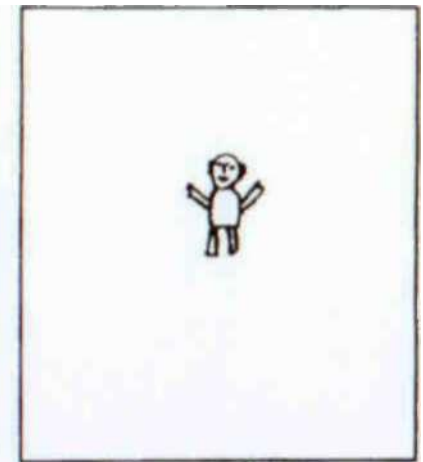
46. 7.5 éves lány (IQ = 102)

Gyengénlátó gyermek rajza

Vak gyermek rajza

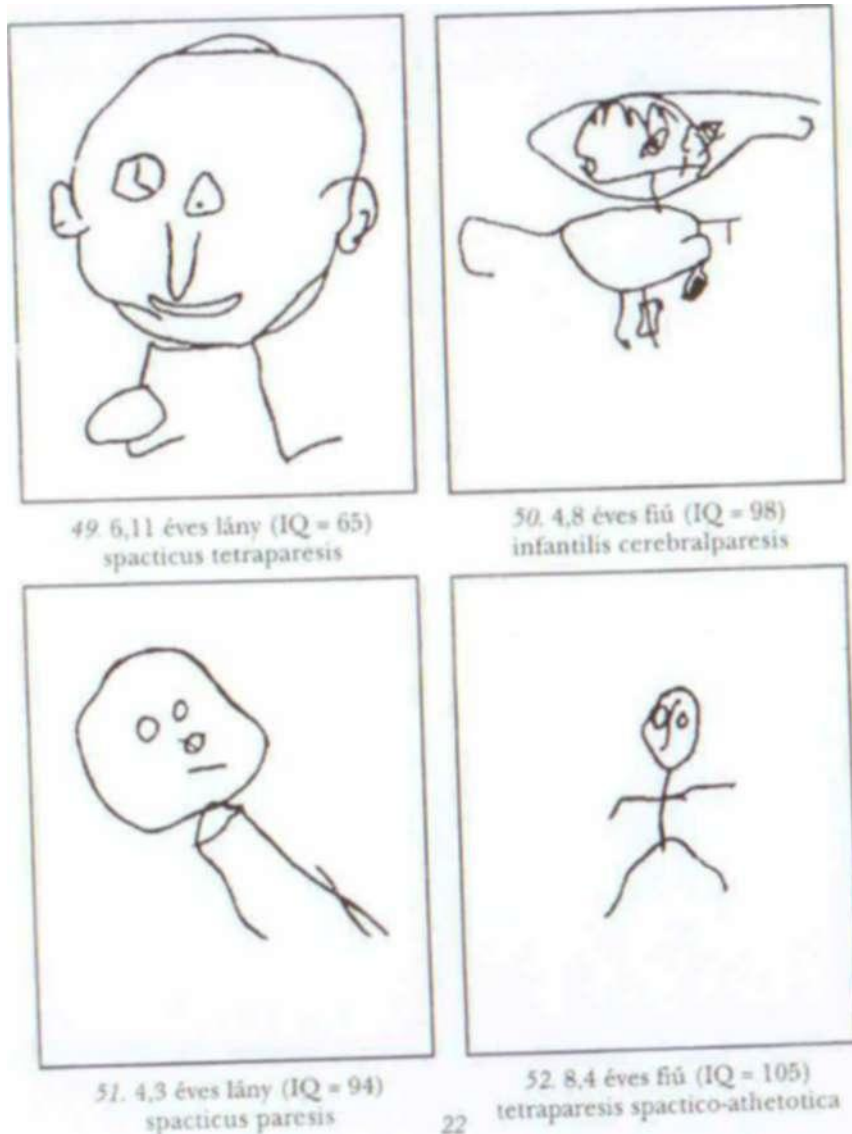

47. 5,0 éves fiú (IQ = 78)

48. 13,0 éves fiú
(Jankovicsné Dalműs Mária)

Mozgássérült gyermekek rajzai

A példatárban költ rajzok tartalmi jegyei

- / ábra 1. 2. 3. 4a. 4b, 4t, 5a. 5b. 6a. 7a. 7b. 8a. 9a. 10a. 12a. 12b, 12c. 12d. 12e. 13a. 16a
2. ábra: 1, 2, 3. 7a. 7b. 7c. 10a. 10c. 15a
3. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b, 5a. 7a. 7b, 7c. 8a. 9a. 10c. 15a, 16b
4. ábra: 1. 2, 7a. 7b, 7c, 10a
5. ábra: 1. 2. 3. 4a, 4b. 5a. 7a. 7b. 7c. 7c, 9a. 10a, 16a
6. ábra: 1. 2. 3. 7a. 7b. 7c
7. ábra: 1. 2. 10a
- í, ábra: 1. 2. 4a. 5a. 7a. 7c. 10a. 10c. 17a
9. ábra: 1,2, 7a, 7b, 7c. 16b. 17a
10. ábra: 1. 2. 3. 7a. 7b. 7c. 10a. 10c, 16b
- //. ábra: 1. 2. 3. 7a, 7b. 7c. 10a. 17a
12. ábra 1. 2. 3. 4a. 4b. 5a. 7a. 7b. 7c. 7c. 8a. 9a. 10a. 10c. 12a. 12b
13. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a. 5b, 6a. 6b, 7a. 7b. 7c. 7d. 7c. 8a. 8b. 9a. 9b. 9c. 9d. 9c. 10a, 10c. 11a. 11h. 12a. 12b. 12c, 12d. 12e. 13. 14a. 14b. 14c. 14d. 14f. 15a. 15b. 17a. 17b. 18a
14. ábra 1. 2. 3. 4a. 4b. 5a. 6a. 6b. 7a. 7b. 8a. 9a. 9b. 9c. 10a. 10b. 10c. 10d. 10c. 12a. 12c. 12e. 13. 14a. 16a
15. tibra: 1.2. 3. 4a, 4b. 5a. 5b. 6a. 6b. 7a. 7b. 7c. 7d. 9a. 9b. 9c. 9d. 10a. 10c. 12c, 13. 14a. 14c. 14f. 15a. 16b, 16c. 17a, 17b. 18a
16. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b, 4c. 5a. 5b. 6a. 6b. 7a. 7b. 7c. 7d. 8a, 8b. 9a, 9b. 9d. 10a. 10b. 10c. HM. 10e. 11a. 11b. 12c. 12c. 13. 14a. 14c. 14f. 15a. 16a. 16b. 16c. 17a, 17b
17. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a. 5b, 6a. 6b, 7a. 7b. 7c. 7d. 7e. 8a, 8b. 9a, 9b. 9c, 9d. 9c. 10a, 10b. 10c. 10c. 11 a. 11b. 12a, 12b. 12c. 12d, 12e. 13. 14a, 14c. 14d. 14c. 14l. 15a. 16b. 16c. 17a. 18a
18. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 5a. 7a. 7b. 7c. 7e. 8a. 8b. 9a. 9b. 9c. 9d. 10a. 10b. 10c. 11a, 11b. 12a. 12b. 12d. 12c. 13. 14a. 14e. 16a. 17a
- /' nlna 1,2. 4a. 7a. 7b. 7c. 9a. 12c. 12d. 14a. 16a. 16b. 17a
- 2D ábra: 1. 2. 3. 4a, 5a. 6a. 7a. 7b. 7t. 8a, 9a. 9b. 10a. 10c. 12b. 12c. 12c, 14a. 16a. 16b
21. ábra: 1. 2. 3. 4a. 5a. 6a. 7a. 7b. 7c. 10a. 12e. 16b

- 22 ábra: 1. 2. 3. 4a, 4b. 5a. 7a. 7c. 8a. 14a, 16a
23. ábra: 1.2.3. 4a. 4b. 5a. 7a. 9a.
2-1 ábra- 1. 2. 3. 4a, 4b. 4c. 5a. 5b. 6a, 6b. 7a, 7b. 7c. 8a. 10a.12a. 12c.
12c. 14a. 16b
25. ábra: 1. 2. 3. 4a. 5a. 6a. 7a. 8a. 10a. 10c. 12a, 12c. 13
26. ábra: 1, 2. 3. 4a. 4b. 5a. 6a. 7a. 7c. 8a. 8b. 9a. 9b. 12a. 12c. 14c. 14d.
16b. 16c
27 ábra: 1. 2. 3. 4. 5a. 5b. 6a. 7a. 7c. 8a, 9a.10a, 12c. 14a. 16b
28 ábra: 1. 2. 3. 4a, 5a, 7a. 7b. 7c. 7e. 10a, 16b
29. ábra 1. 2. 3. 4a. 4b, 4c. 5a. 5b. 6a, 7a. 7b, 7c. 8a. 8b. 9a. 9b. 9c, 10a,
MM), 12a. 12b. 12c. 12c, 13, 14d
30. ábra: 1. 2. 3. 4a, 4b, 4c. 5a. 5b. 7a. 7b, 7c, 12a, 12b. 12c. 12e. 13. 14a
31 ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a. 5b. 6a. 6b. 7a, 7b. 7c. 7d. 8a. 8b. 9a. 9b.
9c. 10a, 10b,10c, 10d. 10c. 11b. Híd. 12e, 13. 14a. 14c. 14d. 14f.
15a. 15b, 16a. 16b. 16c
32 ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a. 5b. 6a. 6b. 7a, 7b, 7c. 9a. 9b. 10a. 12b.
12c. 12d. 12e. 13, 14a. 15a
33. ábra. 1, 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a. 5b. 6a. 6b, 7a. 7b. 7c, 7d, 8a, 8b. 9a. 9b,
9c, 10a. 10c. 11a, 11b. 12a. 12b. 12c. 12d. 12e. 13. 14a, 14c. 14d.
14c. 14f. 15... 15b, 16b. 16c. 16d. 17a
34. ábra: 1. ti 3. 4a, 4b. 4c. 5a, 5b. 6a. 7a. 7b. 7c. 8a, 8b, 9a. 9b. 9c, 10a,
10b. 10c, 11a. 12a, 12b. 12c, 12d, 12c. 13. 14a
35. ábra: I, 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a, 5b. 6a. 6b. 7a. 7b. 7c. 7d. 8a. 9a. 10a. 10b.
10c, 10c. 12c, 16b. 16c
36. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 4c. 5a. 5b. 6a. 6b. 7a. 7b. 7c. 8a. 8b. 10a. 1Ub,
12d. 12c. 14a, 16.» 16b. 16c
37. ábra 1. 2. 4a, 7a. 7b. 7c. 8a
38 ábra: 1. 2. 3, 4a, 7a, 7b. 7c. 8a. 9a
39. ábra: 1. 2. 4a, 6a. 7a. 7b. 7c. 8a. 12c, 15a. 16b
40. ábra. I. 2. 3. 4a. 4b. 5a. 6a. 7a. 7b. 7c. 8a. 16a, 16b
41. ábra: 1, 2. 3. 4a. 4b. 5a, 7a. 10a
42. ábra: 1. 2. 3, 4a, 4b. 5a. 6a. 7a. 7b, 7c. 8a. 10a. 12c. 14a. 15a
43. ábra: 7a
44 ábra: 1. 2. 3, 4a. 1b. 5a, 6a. 7a. 7b. 7c. 8a, 10a. 10b. 15a
45. ábra: 1, 2. 3. 4a, 4b. 5a. 6a. 6b. 7a. 7c. 8a. 10a, 12b. 12c. 15a
46. ábra: 1. 2. 3. 4a. 4b. 5a. 7a. 7b. 7c. 7e. 8a, 8b, 9a, 9b. 10a, 12c. 14a. 16a

47. ábra: 1. 2. 3. 4a. 7a. 7c. 8a. 15a
48 aha: 1. 2. 3. 4a. >b. 5a. 7a. 7b. 7c. 10a. 12e, 15..
49. ábra. 1. 2. 7a. 7b. 7c. 7d. 15a. 16b
50. ábia. 1. 2. 3. 4a. 5a. 6a. 7a. 7b. 8a
51. ábra 1. 2, 6a, 7a, 7b. 7c
52. ábra: 1. 2. 3, 4a. 5a. 7a. 7c

GrOODENOUGH - szerint.

A./ osztály. F e k i s m e r h e t e t l e n rajzok - melyekben az emberi alak nem ismerhető fel .

1.1 Kuszált, irányítás nélküli firkálás (0 pont)

2j Némileg irányított vonalvezetés. A rajz nyers geometriai alakzathoz hasonlít (1 pont)

Megjegyzés: Ha kikérdezéskor megállapítható, hogy a látszólag zavaros formák mégis valamely határozott testrészt akarnak ábrázolni, akkor mini B./osztályhoz tartozói kell megítélni .

B.I osztály. F e l i s m e r h e t ő ' rajzok - melyek mint emberi alakok felismerhetők.

Értékelése külön-külön -1 - 1 pont.

1j K e j - van

2,1 L á b - van

J./ K a r - van

1./ T ö r z s -

a./ van

bj a törzs hossza nagyobb, mint a szélessége

cJ a karok és a lábak a törzssel összefüggenek

cl a vállak határozottan felismerhetők

e./ a végtagok megfelelő helyen csatlakoznak a törzshöz.

5./ N y a k -

a./ van

b./ a nyak külső vonala átmegy vagy csak a fej vagy csak a törzs ;11. mindkettő vonalában.

6./ S z e m - van

7.1 O r r - van

a./ van

b./ orrlyukak is vannak

8./ S z á j -

aj van

b./ az orr és a száj kétdimenziós, a két ajak látszik

9.1 H a j -

a./ felismerhető

b./ több mint egy vonal. Jobb mint firkálás. Nem átlátszó (a fejkörvonalát eltakarja) .

1 1 R u h a -

a./ van (utalás pl. gombsor, kalapféles-'-g)

b./ lecalább k>"> ruhadarab nem átlátszó

ej a **rajz** mentes az átlátszóságtól (fedi a test vonalát,- ruhaujj és nadrágszár is szerepel) .

d./ -1 vagy több tisztán felismerhető ruhadarab látszik

e./ komiét, konkrét kosztüm (pl. egyi-nruha)

¹IV j i g k -

a./ ujjak vannak a kezén

b./ az ujjak - /áma helyes

cl két <dir>.i-i...i sak, arányosak, külsők szöge max j n-

&J a kézfej az ujjaktól és a karoktól m<-^különbözteti tt

12.' r a g o l t s á g -

a./ a kar tagolt, kiv<-liotő könyök, vagy a váll

b./ a láb tagolt; kivehető a térd, a boka v. mindkettő

13./ A r á n y o k -

a./ fej - kisebb a törzsnél, fele, de le.qalább 1/10 - e

b./ kar - a torzshoz megfelelő, de vékonyabb

cl lábfej - 2 dimenziójú, a lábfej hossza nagyobb mini a szélessége, hossza nem nagyobb mint a láb 1/3 - a és nem kisebb mint az 1/10 - e

<i./ mind a két kar és láb kétdimenziójú

e./ van sarok ül. cipősarok

14./ M O T O R I K U S K O O R D I N A C I Ó

i

- a./ " A " - vonalak : Minden vonal határozottan és világosan találkozik a kapcsolódási helyeken. Számottevő' keresztező'dés, vagy hézag nincs. Vegyük figyelembe a rajz komplexitás fokát, e szerint a folyamatos vonalvezetésű, kevés részletű rajz szigorúbban bírálendő, min amellyik sok részletet tartalmaz, a formát jelző vonalak sok rövid vázaltszerű vonalból állanak. Az ilyen vázaltszerű rajzok ugyanis bizonyos érettségre vallanak. Ennek a pontnak meghatározása kevésbé objektív, mint a többi ponté.
- b./ " E " - vonalak: Minden vonal határozottan meghúzott, pontosan összekötött. Ez a pont a 14/a szerinti utasítások még szigorúbb alkalmazását követeli. Ez a pont csak akkor adható, ha a 14/a-t megadtuk.
- c./ A fej körvonala a körnél és elipszishöz formakifejezőbb legyen .
- d./ A törzs körvonala a körnél és elipszishöz formakifejezőbb legyen.
- e./ A karok és lábak körvonala már formakifejező.
- f./ Az arc körvonala formakifejező (az arcrészletek szimmetrikusak. két dimenziósak, távolságuk helyes, arányos)

15./ F ü l -

a./van

b./ a fülek helyes állásban és arányban vannak

S z e m -

a./ részletes: szemöldök, szempilla v. mindkettő

b./ szemrészlet: pupilla

c./ arány: vízszintes mérete nagyobb, mint a függőleges

d./ tekintet (csak profilképnél). A szemek perspektivikusak, már nem mandulalormájúak, de mandulalormájúaknál a pupilla közelebb a homlokhoz.

17.1 H o m l o k - kivehető

18./ Á l l -

a/ kivehető

b.' l'ítható az áll domborulata, s különválnak az ajaktól

19./ " A " - profil -

a fej, a törzs és a láb profilja hibátlan.

Megengedhető a következő 3 hiba:

1./ a test átlátszó'sága (pl. a törzs vonala átlátszik a karon.

2j a lábak nincsenek profilban) (a láb felső, hátsó részének azonban fedve kell lennie)

3./ a kar és a hála vonala ugyan csatlakozik, de a karok mégis előre irányulnak

20./ " B " - profil -

az alak teljes profilban van, hiba nélkül és átlátszó'ság nélkül. Kivételt csak a szem képezhet, lásd a 1n/d pontot.

Élethevek --zárna ' Norma pontokban /

3..... 2	6,-.... 14		1 » 3... 38
3,3 3	6,3.... 15	9,3..... 27	12,3.... 39
3,6 4	6,6.... 16	9,..... 28	12,6.... 10
3,9 5	6.0.... 17	9,9.... 29	12,9.... 41
4,- 6	"-.... 18	10,-.... 30	13,-.... 42
4,3 ?		10.3.... 31	13,3.... 43
4,6.... 8	7.6.... 20	10.6.... '2	13,6.... 44
1.9.... 9	7,9.... 21	10.0.... í3	13,9.... 45
5,- 10	«-.... SS!		14.-.... 10
5.3.... ! 1	i 21	11,1.... 35	
5,6.... 12	8.U.... 24	11,0.... J6	
5.9.... 1J	8.9.... 25	11,9.... 37	

Uőj? ujoliens R. | * RK - rajzkor ^ 100 = (110 j ^ 0 (j akkor
ÉK - öleikor normál)